

Kúria

végzés

Az ügy száma: Bfv.II.1279/2017/5.
A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: . Katona Sándor a tanács elnöke
. Krecsik Eldoróda előadó bíró
. Gimesi Ágnes bíró

Az eljárás helye:
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2018. február 14.
Az ügy tárgya: rágalmazás vétsége
Terhelt(ek): ... terhelt

Elsőfok: XVIII. és XIX. kerületi Bíróság, nyilvános tárgyalás, 2016. január 13., 7.B.XIX.27/2014/48. számú ítélet

Másodfok: övárosi Törvényszék, nyilvános ülés, 2016. szeptember 22., 20.Bf.6426/2016/6. számú ítélet

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: ... terhelt és védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a rágalmazás vétsége miatt ... ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Budapesti XVIII. és XIX. kerületi Bíróság 7.B.XIX.27/2014/48. számú ítéletét, illetőleg a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 20.Bf.6426/2016/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Budapesti XVIII. és XIX. kerületi Bíróság a 2016. január 13-án meghozott és kihirdetett 7.B.XIX.27/2014/48. számú ítéletében ... terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli rágalmazás vétségében [2012. évi C. törvény - Btk. - 226. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont].
- [2] Ezért öt halmazati büntetésül 250 napi tétel - 1500 forint/napi tétel összegű -, mindösszesen 375.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett a kiszabott pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.
Kötelezte a terheltet az eljárás során felmerült 6720 forint bűnügyi költség megfizetésére.
- [3] A terhelt és védője által felmentés érdekében bejelentett fellebbezés alapján másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2016. szeptember 22-én tartott nyilvános ülésen meghozott 20.Bf.6426/2016/6. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta:
a terhelt terhére megállapított bűncselekményeket a Btk. 226. § (2) bekezdés a) pontja szerint is minősítette, és a terhelt elkövetői alakzatát felbujtóként jelölte meg.
Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [4] A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint ... terhelt 2010 őszén a ... helyi szervezetének az elnöke volt, a 2010. évi önkormányzati választásokon polgármester-jelöltként indult.
- [5] 2010. szeptember végén - október legelején (pontosabban meg nem határozható időpontban) a ... székházban ... terhelt megbízást adott a **cég 1**-et képviselő **tanú 1**-nek egy kiadvány terjesztésére. Ez a kiadvány nevében a **honlap 1** I. évfolyam 2. szám megjelölést viselte, valójában nem volt köze a honlap 1-hez, impresszumot nem tartalmazott, az abban található szöveg írójának, szerkesztőjének személye nem volt azonosítható. A kiadvány **sértett 1** és **sértett 2** becsületének csorbítására alkalmas tényeket állított. E körben **sértett 1**ről azt állította tényként, hogy elfogadja párttársai illegális ügyleteit („mutyiját”), a kizárólagos kezelése alatt álló frakciópénz eltűnt, holott abból egy forintot sem költött senkire, továbbá házasságtörő kapcsolatot folytat egy férjezett asszonnyal a volt rendőrkapitány ... bérleményében. **sértett 2**ről azt állította tényként, hogy közpénzből finanszírozta családja bútorainak szállíttatását, melyhez édesanyjának a **cég 2**-nél betöltött pozícióját használta fel.
- [6] 2010 őszén **sértett 1** a ... polgármester-jelöltje volt, **sértett 2** a ... országgyűlési képviselője.
- [7] **tanú 1** a munka tényleges kivitelezését tovább közvetítette a tanú által képviselt **cég 3**-nak. A megközelítőleg 11.000 példányszámú kiadvány tényleges terjesztésre 2010. október 2. napján került sor,

abban **tanú 2**, a 2. számú tanú és a 3. számú tanú vettek részt. A kiadványból megközelítőleg 3.000 példányt osztottak szét, majd rendőri intézkedésre került sor, ezt követően a kiadvány terjesztése nem folytatódott.

- [8] **sértett 1** és **sértett 2** - mindketten - 2010. október 2. napján kinyilvánították azon akaratukat, hogy a cselekmény elkövetője felkutatásra és felelősségre vonásra kerüljön, majd mindketten előterjesztették magánindítványukat **a terhelttel** szemben.

II.

- [9] **II/1.** A jogerős ítélet ellen ... terhelt és védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, melynek jogalapját a Be. 416. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjában jelölték meg.
- [10] A felülvizsgálati indítvány 4 lényegi kérdésre alapítva terjesztette elő anyagi jogi és eljárásjogi szabálysértési kifogásait. E négy kérdés a következő:
- [11] **1. Magánindítvány hiánya**
- [12] Jelen ügy sértettjei 2010. október 2. napján terjesztették elő magánindítványukat ismeretlen tettes ellen. A terhelttel a gyanúsítást 2012. május 17. napján közölték, majd sértettek jogi képviselője a nyomozati iratok 351. oldalának tanúsága szerint 2012. 07. 09. napján a teljes iratanyagot megtekintette, áttanulmányozta, így azt is, hogy az ügy gyanúsítottja ... lett. Ezt követően 2012. 07. 12. napján a honlap már arról ír, hogy a jelen ügygel összefüggésben terheltet gyanúsítják a rágalalmazásokkal. 2012. 07. 26. napján **sértett 1** interjút ad a ... című újságnak, melyben így fogalmaz: „[...] a legújabb fejlemény, hogy egy rágalalmazási ügyben gyanúsított lett ... [...]”. Ezen túlmenően az ügyben a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Ügyészség B.XXI.3099/2011/12-I. sz. vádirata 2013 novemberében szintén megjelent a ... honlapján. A vádirat tehát jóval az első bírósági tárgyalás előttre datálódik, és a Be. 219. § (6) bekezdése szerint a vádemelésről a sértettet értesíteni kell. Együttesen értékelve tehát azt a tényt, hogy sértetti képviselő a teljes nyomozati iratanyagot látta 2012. 07. 09. napján és **sértett 1** 2012. 07. 26. napján már úgy nyilatkozott, hogy terheltet meggyanúsították a rágalmazás miatt, megállapítható, hogy sértettek már 2012 júliusában tudtak arról, hogy a nyomozóhatóság ...**terheltet** tekinti elkövetőnek. Ehhez képest elsőként a 2014. 09. 09. napján tartott tárgyaláson (13. számú jkv. 3. oldal) nyilatkoznak arról, hogy konkrétan ...**terhelttel** szemben kéri a büntetőeljárás lefolytatását. Ez közel négy évvel az inkriminált kiadvány megjelenése után és több mint két évvel az elkövető személyéről történő tudomásszerzés után történt.
- [13] Az indítványozók megítélése szerint, ha a sértettek a nyomozás alatt vagy azt követően egyértelműen és igazolhatóan tudomást szereznek az elkövető kilétéről, akkor a tudomásszerzéstől számítva 30 napon belül jelezniük kell, hogy a konkrét elkövetővel szemben

kérik a büntetőeljárás lefolytatását, ez nem pótolható két évvel később a bíróság előtt. A jogi kérdés tehát az, joghatályos-e a magánindítvány akkor, amikor a sértettek igazolhatóan már 2012-ben, de legkésőbb 2013-ban egyértelműen tudomást szereztek az elkövető kilétéről, mégis elsőként csak 2014 szeptemberében, az első bírósági tárgyaláson nyilatkoznak úgy, hogy kérik a konkrét elkövetővel szemben az eljárás lefolytatását.

[14] **2. Hiányos tényállás**

[15] A felülvizsgálati indítvány szerint a megállapított tényállás hiányos. Éppen az az egy mondat hiányzik belőle, amelyre a terhelt bűnösségét alapítani lehetne.

A terjesztett kiadvány ugyanis több oldalas volt és rengeteg információt tartalmazott, ebből mindössze négy bekezdésnyi rész lett végül becsületsértő jellegű tényállítás. A történeti tényállásból ugyanakkor hiányzik az a ténymegállapítás, hogy a terhelt ismerte a kiadvány tartalmát, és különösen ismerte az inkriminált becsületsértő mondatokat, és ezen ismeret birtokában adta a tényként már rögzített megbízást. Hiányzik az is a tényállásból, hogy a kiadványt ki és pontosan mikor szerkesztette. Terheltet akár tettesnek, akár részesnek (felbujtónak, mint ahogyan azt megítélésük szerint a másodfokú tanács helyesen megállapította) tekintjük, nem elegendő, ha az bizonyítható, hogy szándékosan megbízást adott egy kiadvány terjesztésére, azt is kétséget kizáróan igazolni kell, hogy ismerte a kiadvány teljes tartalmát. A terhelt csupán az a személy volt, aki az ilyen jellegű szerződések megkötését, kérdéses, hogy a tudata átfogta azt, hogy a megbízással ezen becsületsértő tartalom terjesztése fog megindulni és ezt kívánta.

[16] **3. A felbujtáshoz kapcsolódó alapcselekmény**

[17] A felülvizsgálati indítvány szerint a jelen ügyben a történeti tényállás nem rögzít lényegében semmit az alapbűncselekménnyel kapcsolatban, így nem világos, hogy mi az az alapbűncselekmény, aminek a terhelt a felbujtója volt. Ez szintén sérti a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjait.

[18] **4. A közszereplők tűréshatára**

[19] Végül az indítványozók annak a jelen ügyben alapvető fontosságú kérdésnek a vizsgálatát kérték, hogy még ha annak ellenére, hogy ilyen bizonyíték nincs, mégis valahogy igazolható is lenne az, miszerint a terhelt pontosan ismerte a kiadvány tartalmát és az inkriminált, becsületsértő mondatokat, akkor is a jelen ügy egyértelműen közszereplőnek minősülő sértettjeinek mi az a tűréshatár, amit el kell viselniük.

[20] Álláspontjuk szerint ugyanis a kiadványban szereplő tényállítások nem lépik túl a véleménynyilvánítás határát.

[21] Mindezekre tekintettel elsődlegesen joghatályos magánindítvány hiányában a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését, másodlagosan a jogerős ítélet megváltoztatását és a terhelt felmentését indítványozták, mivel 1. nincs olyan ténymegállapítás és bizonyíték, amely igazolná, hogy terhelt

ismerte az inkriminált kiadvány tartalmát és a konkrét, becsületsértő kijelentéseket; 2. hiányos a tényállás felbujtáshoz kapcsolódó alapcselekménnyel kapcsolatban; 3. a véleménynyilvánítás szabadságának határain belül értelmezhetőek a becsületsértőnek aposztrofált, ítéleti tényállásban rögzített kijelentések.

- [22] A terhelt felmentése esetén a 25/2016. (XII.23.) IM rendelet alapján kérték a terhelt javára megállapítani a meghatalmazott védő díját az összes részvételével zajlott nyomozati cselekmény, bírósági tárgyalás és nyilvános ülés vonatkozásában a Be. 339. § (3) bekezdése alapján.
- [23] A Legfőbb Ügyészség BF.1343/2017. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak.
- [24] Érvelése szerint a magánindítvány formához nem kötött jognyilatkozat. A Be. 173. § (1) bekezdés második mondata értelmében magánindítványnak tekintendő a jogosult minden olyan nyilatkozata, mely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja. A rendőri jelentésben rögzítettek szerint mindkét sértett kérte a büntetőeljárás megindítását, nyilatkozatuk egyértelműen és kifejezetten az elkövetőnek az adott cselekmény miatti megbüntetését célozta. A sértettek nyomozás során tett nyilatkozatai tehát a Be. 173. §-ának (1) bekezdésében meghatározott feltételnek megfeleltek.
- [25] Ehhez képest tévesen értelmezte a felülvizsgálati indítvány a Be. 173. § (3) bekezdését, melynek első mondata ugyan valóban azt mondja ki, hogy a magánindítványt attól a naptól számított harminc napon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekmény elkövetőjének kilétéről tudomást szerzett. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy ezt megelőzően, az elkövető személyének ismertté válása előtt nem lehet magánindítványt tenni, és az ismeretlen tettes ellen tett feljelentés ne lenne joghatályos magánindítvány is (BH 1982.1.).
- [26] Ebből pedig az is következik, hogy az ismeretlen tettes ellen tett magánindítványt követően – az elkövető személyének ismertté válása után – nem kell ismét felhívni a jogosultat avégett, hogy az immáron ismert elkövetővel szemben fenntartja-e magánindítványát. A jogosult esetleges nemleges nyilatkozata ugyanis ténylegesen a magánindítványnak a korábbi Btk. 31. § (6) bekezdésében tilalmazott visszavonását jelentené (Bfv.III.1.278/2014/7.).
- [27] A sértettek által előterjesztett magánindítvány tehát nem elkésett, ezért a felülvizsgálati indítványban állított, a Be. 373. § (1) bekezdés I.b) pontjában meghatározott abszolút eljárási szabálysértés nem valósult meg.
- [28] Az irányadó tényállás szerint a sértettek becsületének csorbitására alkalmas tényállításokat tartalmazó kiadvány terjesztésére a terhelt adott megbízást. Nem értelmezhető a felülvizsgálati indítvány azon érvelése, mely szerint a tényállás nem tartalmazza az alapcselekményt. A terhelt cselekménye maga az alapcselekmény, hiszen azzal, hogy a becsületsértő tényeket tartalmazó kiadvány terjesztésére megbízást adott, és annak alapján közel 3000 példány

kiosztására sor került, a bűncselekményt megvalósította. Az ítéleti tényállás a kiadvány készítőjét valóban nem tartalmazza, ez azonban nem akadálya annak, hogy a terjesztésre megbízást adó terhelt büntetőjogi felelőssége a rágalmozó tényállítások híresztelőjeként megállapítható legyen. A terhelt cselekményét az elsőfokú bíróság minősítette helyesen, a rágalmozás szempontjából ugyanis híresztelésnek minősül valamely becsület csorbítására alkalmas tény továbbadása, továbbítása, függetlenül attól, hogy a híresztelő a tényállítás való vagy valótlan volta kérdésében állást foglalt-e (BH 2012.143.). A terjesztésre adott megbízás pedig megfeleltethető a tények továbbításának, továbbadásának, azaz a híresztelésnek.

- [29] A rágalmozás megállapításának nem feltétele, hogy az elkövető tudata átfogja az általa tett vagy híresztelt tényállítás hamis (valótlan) voltát, elegendő tényállítás becsületcsorbítására való alkalmasságának a tudata (BH 1992.226.). A felülvizsgálati indítványban írtakkal ellentétben ezért annak van jelentősége, hogy a tényállás nem tartalmaz megállapítást arra, miszerint a terhelt úgy adott megbízást a kiadvány terjesztésére, hogy annak a tartalmát nem ismerte. A kiadványban foglaltak tekintetében pedig tisztában kellett lennie azzal, hogy az abban írtak a becsület csorbítására objektíve alkalmasak. Ellentétben ugyanis a felülvizsgálati indítványban írtakkal, az állított tények egyrészt bűncselekmények megvalósítására utalnak, másrészt a magán, illetve a családi életre vonatkozó öncélú gyalázkodás.
- [30] Kívül esik ugyanakkor a tényállítás körén a párttársak mutyijának elfogadására vonatkozó általános jellegű utalás, amely a - gyalázkodónak és öncélúnak nem minősíthető - véleménynyilvánítás körbe tartozik, és ekként bűnösséget nem alapoz meg. Ennek azonban a bűnösség megállapítása szempontjából nincs jelentősége, a bűnösség körét nem szűkíti.
- [31] Mivel a terhelt esetében a jogellenességet kizáró körülmény sem merült fel, az eljáró bíróságok a büntető anyagi jogszabályainak megsértése nélkül állapították meg a bűnösségét a két rendbeli rágalmozás büntettének elkövetésében.
- [32] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 7.B.XIX.27/2014/48. számú, és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 20.Bf.6426/2016/6. számú ítéletét hatályában tartsa fenn.
- [33] **II/2.** A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.
- [34] A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt, illetve tartalmában hivatkozott - a Be. 416. § (1) bekezdés a), b), és c) pontjában meghatározott - okból, másrészt - a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bekezdés] bírálta felül.
- [35] Ennek során a felülvizsgálati indítványt alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

- [36] Elöljáróban jegyzi meg a Kúria, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ebből következően kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdésében tételesen felsorolt okok miatt van helye. Emellett a Kúria a felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. § (4) bekezdésére tekintettel csak az indítványban megjelölt felülvizsgálati okra, valamint - a hivatkozott rendelkezés (5) bekezdése alapján hivatalból folytatandó vizsgálat keretében - a 416. § (1) bekezdés c) és d) pontja szerinti eljárási szabálysértésekre lehet figyelemmel.
- [37] A felülvizsgálat szabályrendszere értelmében a tényállás helyessége a felülvizsgálat tárgya nem lehet. A felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. § (1) bekezdésének törvényi előírása szerint a tényálláshoz kötöttség érvényesül. Ebből következően a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ez a tényállás felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható. Annak vizsgálatánál tehát, hogy a bűnösség megállapítása, vagy a cselekmény jogi minősítése törvényes-e, csak a jogerős határozatban megállapított irányadó tényállás vehető figyelembe. Eljárási szabálysértés vizsgálatára is csak akkor kerülhet sor, ha az a büntető eljárási törvényben kimerítően felsorolt, felülvizsgálati eljárást megalapozó eljárási szabálysértések között szerepel. Ezért azokat az indítványokat, illetőleg az indítványok azon részeit, amelyekben nem felülvizsgálati okra, vagy a tényállásban nem szereplő tényekre hivatkoznak, érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítania. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak helye nincs [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés].
- [38] A Kúria utal arra is, hogy a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényálláshoz tartozónak kell tekinteni a jogerős határozat indokolásának bármely részében szereplő minden ténymegállapítást, amely az elbírált cselekmény büntetőjogi megítélése körében jelentős. Vagyis az irányadó tényállást ezért nem kizárólag a történeti tényállás képezi, hanem ahhoz tartozóak a bíróságoknak az ítélet indokolásának további részében tett tényből vont ténybeli következtetései, amely a bíróságnak ugyancsak ténymegállapító tevékenysége, de ide tartoznak az ún. tudati ténynek tekinthető történeti tények is.
- [39] A Kúria az indítványozó által felhozott érveket a felülvizsgálat törvényileg szabályozott okainak tükrében vizsgálta.
- [40] **II/3.** Tekintettel arra, hogy a terhelt és védője abszolút eljárási szabálysértést is kifogásoltak felülvizsgálati indítványukban, a Kúria először e kérdésben foglalt állást.
- [41] A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.
- [42] Felülvizsgálati ok és a Be. 373. § (1) bekezdés I. pont b) alpontja

szerinti abszolút eljárási szabálysértés, és feltétlen hatályon kívül helyezést eredményez, ha az elsőfokú bíróság az eljárás lefolytatásához szükséges magánindítvány hiányában hozott ítéletet.

- [43] **A magánindítvány hiánya** a korábbi Btk. 22. § h) pontjában meghatározott büntethetőséget kizáró ok (a 2012. évi C. törvény 30. § a) pontja értelmében pedig büntetőjogi felelősségre vonás akadálya), a törvényben előírt kötelező eljárásjogi következménye pedig a Be. 373. § (1) bekezdés I. pont b) alpont első fordulata szerint az ítélet hatályon kívül helyezése, és az eljárás megszüntetése.
- [44] A magánindítvány formához nem kötött jognyilatkozat. A Be. 173. § (1) bekezdés második mondata értelmében magánindítványnak tekintendő a jogosult minden olyan nyilatkozata, mely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja.
- [45] A rendőrségen tett feljelentés mind jogi, mind köznyelvi értelemben olyan cselekvés, ami - egy múltban történt cselekmény miatt - az elkövetővel szemben büntetőeljárás megindítását, így végső soron az adott cselekmény miatti megbüntetését célozza. A rendelkezésre álló iratok szerint a BRFK XXI. kerületi Rendőrkapitánysága 2010. október 2-án rendőri intézkedést hajtott végre a ... utcák kereszteződésében, mivel onnan rágalmazó szórólapokkal kapcsolatban kértek intézkedést. Az ekkor készült rendőri jelentés szerint a helyszínen tartózkodtak a sértettek, akiket az intézkedő rendőr - utasítás alapján - jogi felvilágosításban részesített, „melynek eredményeképpen **sértett 1** és **sértett 2** urak magánindítványos jogukkal éltek, és kérték az eljárás megindítását becsületsértéssel kapcsolatban” (nyom. iratok 49-51. oldal). A Kúria megjegyzi, hogy a büntetőjogi felelősségre vonás kívánatának szó szerinti kinyilvánítása egyébként nem feltétele a magánindítvány joghatályának. A nyomozati iratok szerint ezt követően 2010. október 2-án mind **sértett 1**, mind **sértett 2** saját kezű aláírásukkal írásbeli nyilatkozatot tettek a magánindítványuk előterjesztéséről (nyom. iratok 59-65. lapszáma).
- [46] Ezért a sértettek feljelentése a Be. 173. § (1) bekezdés első mondatában foglalt követelménynek mindenben megfelel.
- [47] Tévesen értelmezte a terhelt és védője a Be. 173. § (3) bekezdését, melynek első mondata ugyan valóban azt mondja ki, miszerint a magánindítványt attól a naptól számított harminc napon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekmény elkövetőjének kilétéről tudomást szerzett. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy ezt megelőzően, az elkövető személyének ismertté válása előtt nem lehet magánindítványt tenni, és az ismeretlen tettes ellen tett feljelentés ne lenne joghatályos magánindítvány is (BH 1982.1.).
- [48] Ebből pedig az is következik, hogy az ismeretlen tettes ellen tett magánindítványt követően - az elkövető személyének ismertté válása után - nem kell ismét felhívni a jogosultat avégett, hogy az immáron ismert elkövetővel szemben fenntartja-e magánindítványát. A jogosult esetleges nemleges nyilatkozata ugyanis ténylegesen a

magánindítványnak a korábbi Btk. 31. § (6) bekezdésében tilalmazott visszavonását jelentené.

- [49] Ennek megfelelően jelen ügyben a sértetteknek 2010. október 2. napján tett feljelentése joghatályos magánindítvány.
- [50] A magánindítvány határidőhöz kötése a jogosult igényérvényesítésének szab időbeli határt, viszont utóbbinak a személyre konkretizáltság - a hozzátartozó sérelmére elkövetés esetét kivéve - nem érvényességi feltétele.
- [51] Nem valósult tehát meg a Be. 373. § (1) bekezdés I. pont b) alpont első fordulatóban írt eljárási szabálysértés, ehhez képest pedig a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti felülvizsgálati ok sem alapos.
- [52] A Kúria alaptalannak találta a felülvizsgálati indítványnak **a hiányos tényállásra és a felbújtásra vonatkozó alapcselekmény hiányára** vonatkozó sérelmét.
- [53] Sok esetben előfordul, hogy a sértett a polgári jog szabályait alapul véve nem a nyilatkozót, vagy az újságírórt jelenti fel, hanem a lap főszerkesztőjét. Ez az esetek nagy többségében a főszerkesztő felmentését eredményezi bűncselekmény hiánya miatt, tekintve, hogy a büntetőjogi felelősség bűnösség alapú, így annak hiánya felmentést eredményez. A korábbi Btk. 10. §-a (a 2012. évi C. törvénynek a 4. §-a) szerint ugyanis bűncselekménynek az a bűnös - tehát szándékos vagy gondatlan - cselekmény minősül, amely veszélyes a társadalomra (materiálisan jogellenes), és amelyre a törvény büntetés kiszabását rendeli. A gondatlanság esetén csak akkor valósul meg bűncselekmény, ha a törvény a gondatlan változatot (is) kifejezetten büntetni rendeli. Szándékosan pedig az követi el a bűncselekményt, aki magatartásának következményeit kívánja (egyeses szándék), vagy azokba belenyugszik (eshetőleges szándék). Könnyű belátni, hogy a főszerkesztő nincs abban a helyzetben, hogy a sajtóorgánum valamennyi tartalmi elemét naponta átnézze és megjelenésükre „áldását adja”. Emiatt szándékosság nem állapítható meg, s annak hiányában bűnössége, így bűncselekmény elkövetése sem. A kialakult és követendő bírói gyakorlat szerint azonban a megjelenésre konkrét engedélyt adó szerkesztő, ügyeletes szerkesztő, stb. ugyanilyen oknál fogva a felelősségre vonás alól nem mentesíthető.
- [54] Jelen ügyben a terhelt az irányadó tényállás szerint a sértettek becsületének csorbítására alkalmas tényállításokat tartalmazó kiadvány terjesztésére adott megbízást. Ahogy a tényállás tartalmazza, a kiadvány impresszumot nem tartalmazott, az abban található szöveg írójának, szerkesztőjének személye nem volt azonosítható. Vagyis a szerző kiléte ismeretlen maradt, ami viszont a terhelt terhére lett róva, az a cselekmény, amit a tényállás tartalmaz, vagyis az, hogy a terhelt adott megbízást a becsületsértő tényeket tartalmazó kiadvány terjesztésére, aminek alapján közel 3000 példány kiosztására sor is került.
- [55] A Kúria a rágalmozás és a becsületsértés elhatárolása keretében megjegyzi, hogy a rágalmozás elkövetési magatartása valamely

becsület csorbítására alkalmas tény állítása, ilyen tény híresztelése, valamint az ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata. Megvalósulása szempontjából tényállításon olyan nyilatkozatot értünk, amelynek tartalma valamely a múltban megtörtént vagy a jelenben történő esemény, jelenség, állapot, mely időben és térben, oly mértékben körülhatárolt, hogy lehetséges vele szemben a valóság bizonyítása. Az általánosságban használt és határozott tényállítást nem tartalmazó, ily módon a valóság bizonyításának alapjául nem szolgáló kifejezések - annak ellenére, hogy takarnak bizonyos tényállítást - a magatartásra vonatkozó konkrét utalás hiányában nem alapozzák meg a rágalalmazáshoz szükséges tényállítást. Az ilyen általános formában, de konkrét tények állítása nélkül hangoztatott és a becsületérzést sértő negatív értékelés a becsületsértés fogalma alá vonható.

- [56] A rágalmazás több alternatív elkövetési magatartást tartalmaz. Ezek: valamely becsület csorbítására alkalmas tény állítása, ilyen tény híresztelése, valamint az ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata. Tényállításnak kell tekinteni az olyan nyilatkozatot, „amelynek tartalma valamely a múltban megtörtént, vagy a jelenben történő esemény, jelenség, vagy állapot”. A bűncselekmény bármelyik elkövetési magatartás tanúsításával megvalósul.
- [57] A tényállítás mellett a híresztelés törvényi tényállásba való felvétele azért történt, hogy ne menekülhessen a rágalmazás vádja alól, aki valamely tényállítást elterjeszt. Helyesen utalt a Legfőbb Ügyészség arra, hogy híresztelésnek minősül valamely becsület csorbítására alkalmas tény továbbadása, továbbítása, függetlenül attól, hogy a híresztelő a tényállítás való, vagy valótlan volta kérdésében állást foglalt-e (BH 2012.143.). A terjesztésre adott megbízás pedig megfeleltethető a tények továbbításának, továbbadásának. Ekként helyesen járt el a másodfokú bíróság, amikor a terhelt terhére rótt cselekmény elkövetői alakzatát felbujtóként határozta meg.
- [58] Amint a Kúria utalt már rá, a rágalalmazás csak szándékosan követhető el. Elkövethető egyenes és eshetőleges szándékkal egyaránt. Mivel a tényállás nem tartalmaz utalást arra, hogy csak valótlan tényállítással lenne megvalósítható a cselekmény, az elkövető tudatának a tény valóságát, vagy valótlanságát nem kell átfognia, mindössze azzal kell tisztában lennie, hogy amit állít, az a becsület csorbítására alkalmas (BH 1992.226.).
- [59] A terhelt és védője iratellenesen, a tényállásnak ellentmondóan vitatta azt, hogy a szórólap tartalmát a terhelt nem ismerte.
- [60] Ahogy a másodfokú bíróság a bizonyítékok összegzése keretében kiemelte, több tanú vallomása is azt támasztotta alá, hogy a kampányidőszakban kizárólag ... terhelt rendelkezett szerződéskötési jogosultsággal a szórólapok megrendelésére vonatkozólag, vagyis az erre vonatkozó utasítás kizárólag az ő személyéhez köthető. Kifejtette a másodfokú bíróság azt is, hogy a kifogásolt szövegek kétséget kizáróan alkalmasak a sértettek

becsületének csorbítására, amelyekről a terhelt is tudott (másodfokú ítélet 4. oldal negyedik bekezdés).

[61] A Kúria az irányadó tényállás tükrében szükségét látja megállapítani, hogy a terhelt azzal a magatartásával, hogy becsületsértő tényállításokat tartalmazó kiadvány terjesztésére adott megbízást, mégpedig olyan kiadvány terjesztésére, aminek a tartalma ismert volt előtte, felbújtóként megvalósította a rágalmazás bűncselekményét. Az ítéleti tényállás ugyanis nem azt tartalmazza, hogy a szórólap tartalmát a terhelt nem ismerte. Megjegyzendő, hogy az alapeljárás során a terhelt erre nem is nyilatkozott.

[62] **Közzsereplők túréshatára**

[63] A bírói gyakorlat - lényegében az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI.24.) AB határozatában adott iránymutatás alapján - a rágalmazás vonatkozásában szigorúbb határt húz a cselekmény megvalósulása szempontjából abból a megfontolásból, hogy a közzsereplők esetében tágabban a kritika megengedhetőségnek a határai, mint a magánszemélyek esetében, sőt a közzsereplők csoportján belül is különbség van ilyen szempontból: a kormányzati és közhivatalnokok nagyobb mértékben bírálhatók büntetlenül, mint a hivatalt nem viselő politikusok. Sem a törvény, sem alkotmánybírósági határozat nem rögzíti, hogy ki melyik közzsereplői körbe tartozik, s annak mekkora bírálatot kell elviselnie. Ennél fogva a bírói gyakorlatra marad ezen kérdéseknek a tisztázása. Ezért több határozatában is rámutatott a Kúria (korábban Legfelsőbb Bíróság) arra, hogy a tényállításnak a becsület csorbítására való alkalmasságát a társadalmi megbecsülés és az emberi méltóság sérülésének absztrakt lehetőségét jelenti. Nem szükséges tehát, hogy a hátrányos jogkövetkezmény ténylegesen bekövetkezzék, mivel a törvény - immateriális deliktumról lévén szó - eredményt nem követel meg. Általában alkalmas a becsület csorbítására az olyan tény állítása, amely ha igaznak bizonyul, alkalmas arra, hogy a terhelt ellen büntető, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás induljon, továbbá az emberi méltóságot támadó, az egyénről a környezetében kialakult kedvező képet hátrányosan befolyásoló tényállítás is.

[64] Ezért a Kúria messzemenőkéig egyetértett a Legfőbb Ügyészségnek azzal az álláspontjával, hogy **sértett 1** vonatkozásában annak az állítása, hogy az általa kezelt frakciópénz eltűnt: hűtlen kezelés bűncselekmény elkövetésére, **sértett 2** esetében annak állítása, hogy közpénzt használt magáncélra: sikkasztás bűncselekmény elkövetésére utal. Ugyanakkor **sértett 1** esetében a házasságtörő viszony állítása a magán, illetve a családi életére vonatkozó gyalázkodás. Ezeket a sértő, a becsületcsorbítására alkalmas állításokat pedig a közzsereplő sértetteknek sem kell túrniük (EBH 2014.B.16.).

[65] Az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítás szabadságához való jogot és az egyénnek az emberi méltósághoz való alkotmányos jogát szembeállítva kimondta, hogy a közzsereplő politikus becsületének csorbítására alkalmas értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás

nem büntethető. Ezért viszont kívül esik a rágalmozó tényállítások körén **sértett 1-el** kapcsolatban használt az a jellemzés, hogy „elfogadja párttársai illegális ügyleteit („mutyiját”)”. Ez azonban a bűnösség körére nincs kihatással.

- [66] A Kúria mindezek alapján megállapította, hogy az eljáró bíróság anyagi jogszabályt nem sértett, amikor ... terhelt terhére megállapította a 2 rendbeli, felbújtóként elkövetett rágalmozás büntettét [Btk. 226. § (2) bekezdés a) pontja).

III.

- [67] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a büntetés revíziójára csak akkor van lehetőség, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt került sor törvénysértő büntetés kiszabására. Miután a minősítés törvényes, és más anyagi jogszabálysértés sem történt, önmagában a kiszabott büntetés mértékét a Kúria nem vizsgálhatta.
- [68] Mindezekre figyelemmel - s miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - ... terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.
- [69] A felülvizsgálati indítványban foglaltakra reagálva a Kúria megállapítja, hogy a Be. 429. §-a az előterjesztett meghatalmazott védői költség megítélésére nem ad lehetőséget.
- [70] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés a b) pontja zárja ki. A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

, 2018. február 14.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k.
előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
Schulz Oszkárné
tisztviselő